

פרשת במדבר

1

(לב) שש מאות אלף. כל אחד ואחד מישראל, הוא חלוק בתכונותו בחינוכו ומעלות נפשו, ועל פי זה יבנה אצל כל אחד צביון מיוחד לאופני ההסתכלות של הדיעות הרמות העולות למעלה, שתכליתן היא הדעת האלהי לאמתתו, כחק האנושי היותר נהדר ושלם. ובאשר ממקור ישראל תתפשט הדעת גם כן לכל ההמון האנושי, על כן גם חילופי ההכרות האפשריות לצאת אל הפועל גם בעמים רבים, בהתחברם לאור ישראל וקדושו בקץ הימים, גם הנה נאחזות ביסודן של ישראל. על כן הדיעות היותר עליונות עם כל עושר שלל צבעיהם השונות מאד, ועולות למעלה להתאחד באור דעת אלהים אמת, יובנו לנו בכללות במשא נפש של ששים ריבוא מישראל, שבהמלא כל נפש מיוחדת באור הדיעות שראוי לה על פי חקה היותר שלם. אז בהתיצב כולם במערכה שלמה, יצא לנו האור היותר מבריק בדעת אלהים והוד החכמה העליונה המביאה את כל הטוב לעולם, הכוללת את דעת ד' לכל צדדיו בחק האדם בכללו, אשר בצאתו אל הפועל מוכרח הוא שתמלא הארץ ממנו דעת ד', עד שלא ישאר מקום בעולם לכל צל של בערות המביא לכל רעה והפסד וסילוק השלום באדם ובכלל המציאות, "לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את ד' כמים לים מכסים"³².

עין איה ברכות, ט, קכד.

20

2

(ד) ויכהן אלעזר ואיתמר. וכהנים זריון הם.³³ יש אשר בהתגברות הרגש החם יתערבב השכל עד שלא יכיר יפה את חובת ההגבלות התוריות שהן נעשות על פי חכמה עליונה. בעל שכל חלוש כזה צריך שמירה יתירה בעת התגברות חם הרגשתו, שלא יבא לעבור על דברי תורה ויפרץ גדרות עולם באמרו שעל פי כח דמיונו בחם רגשו הוא עשה מצד אהבת ד' וכבודו את מעשיו. אבל כל זה הוא דרך מעוות, כי יסוד התורה הוא שהשכל צריך תמיד להיות עליון שליט על הרגש ומטהו לכל אשר יראה נכון מצד התורה והדעת. על כן זאת היא מעלת הכהנים כי גם בהיותם פוגים מעבודה השכלית הקרה לעבודת הרגש, לחמם את הכחות שמרב חשבון ודעת פעלו על כחות הגוף לקררם, מפני שהגוף בחמריותו איננו מוכשר להיות מתפעל מהדר השכל, בלתי בהיות הרגש בעזרו שהוא גם כן כח גופני, בכל זאת השכל עומד עליהם ושומר צעדיהם, והזריונות השכלית הנוהגת בכל דבר כמדה המצומצמת לה, הערוכה במשטר וחשבון, גם אז לא תעזבם עד שאינם צריכים להגבלה והרחקה שלא יפרצו גם איזה פעולה קטנה מעניני תורה. וזהו מקום לימוד נאות לכל אלה הרואים צורך ברגשי לב, ומחפשים להרחיב קנינם, שתהיה ראשית דרכם ערוכה במסילת התורה שהיא החכמה העליונה אשר בידה קו המדה, פלס ומשפט לכל מעשה איש. ובזה יצליחו שגם הרבות הרגש יהיה לברכה, "ממלכת כהנים"³⁴, המתנהלת בשכל וחשבון כראוי לממלכה שצריכה עצה וחכמה מדוייקת, "וגוי קדוש", המתנשא עם הרכוש השכלי ברגשי קודש, אש קודש, "אש דת למו"³⁵.

עין איה שבת, א, פח.

30

3

(יג) כי לי כל בכור. כשם שהכהן הכללי שבעם ד' הוכן להורות חקי ד' ומשפטיו, ולהראות ולקבוע בפעל תכן של חיים קדושים וטהורים, ולהיות למופת לעם כולו, כן יש בכל אדם מישראל צד כהונה, מפני שבכללם המה ממלכת כהנים וגוי קדוש³⁶, והתשוקה הפנימית לקדושת החיים, ודעת התורה, וללכת בדרכיה, היא גנוזה בעמק הלב הישראלי.

עולת ראה א, ת.

4

(יב) תחת כל בכור. שתי קדושות הן בישראל: קדושה טבעית וקדושה עילאית, שלמעלה ממדת היסוד הטבעי. לעומת קדושת כהונה ולויה, שהיא מהיסוד העילאי, הנה לקדושת הבכור הישראלי, שהיא קדושה טבעית, יש לה מצות פדיון. ובקביעת קדושת התורה בישראל נטלה העבודה מן הבכורים ונתנה ללויים, ונקבעה צורת הפדיון של הבכורים. (מרשימות הרב פרנקל)

עולת ראה א, ת.